

Kulturni krajolik Velebita - Terenski pregledi na području Podvelebitskoga primorja u 2017. godini

Konestra, Ana; Glavaš, Vedrana; Tonc, Asja; Androić Gračanin, Paula; Šegvić, Nera

Source / Izvornik: **Annales Instituti Archaeologici, 2018, XIV, 148 - 152**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:291:137048>

Rights / Prava: [Attribution 3.0 Unported](#)/[Imenovanje 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-22**

INSTITUT ZA
ARHEOLOGIJU

Repository / Repozitorij:

[RIARH - Repository of the Institute of archaeology](#)

Annales

Instituti

Archaeologici

XIV - 2018

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
http://www.iarh.hr

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršna urednica/Desk editor

Katarina Botić

Tehnička urednica/Technical editor

Katarina Botić

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc, Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Minchreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Lektura/Language editor

Renata Draženović (hrvatski jezik/Croatian)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Katarina Botić

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

©Institute of archaeology, Zagreb 2018.

Annales Instituti Archaeologici uključeni su u indeks/
Annales Instituti Archaeologici are included in the index:
Clarivate Analytics services - Emerging Sources Citation Index

Ovaj rad licenciran je pod Creative Commons Attribution By 4.0 međunarodnom licencom /
This work is licenced under a Creative Commons Attribution By 4.0 International Licence

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9** **Siniša Krznar**
Andrea Rimpf
- Rezultati istraživanja lokaliteta Ilok – Krstbajer
- 13** **Anita Rapan-Papeša**
Andrea Rimpf
Marko Dizdar
- Rezultati zaštitnih istraživanja kasnoavarskog groblja Šarengrad – Klopare 2017. godine
- 20** **Marko Dizdar**
- Rezultati istraživanja nalazišta Sotin – Zmajevac u Hrvatskome Podunavlju
- 28** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Gorana Kušić
- Sotin – Srednje polje – Istraživanje višeslojnoga nalazišta u Podunavlju 2017.
- 34** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar
- Preliminarni rezultati arheološkoga istraživanja u Batini 2017. godine
- 40** **Katarina Botić**
Kornelija Minichreiter
- Slavonski Brod – Galovo, arheološka istraživanja 2017.
- 46** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Marija Mihaljević
- Dolina – Glavičice – Istraživanje groblja pod tumulima s kraja kasnoga brončanog doba
- 51** **Saša Kovačević**
- Arheološka istraživanja lokaliteta Nova Bukovica – Sjenjak tijekom 2017.
- 54** **Juraj Belaj**
- Prva arheološka istraživanja lokaliteta Stari grad u Pakracu godine 2017.

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9** **Siniša Krznar**
Andrea Rimpf
- Research results from Ilok – Krstbajer site*
- 13** **Anita Rapan-Papeša**
Andrea Rimpf
Marko Dizdar
- Results of the rescue excavation on the Late Avar cemetery on the site Šarengrad – Klopare in 2017*
- 20** **Marko Dizdar**
- Research results of the Sotin – Zmajevac Site in the Croatian Danube Region*
- 28** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Gorana Kušić
- Sotin – Srednje polje – Research of multilayer site in the Danube Region in 2017*
- 34** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar
- Preliminary results of archaeological research in Batina in 2017*
- 40** **Katarina Botić**
Kornelija Minichreiter
- Slavonski Brod – Galovo, archaeological research in 2017*
- 46** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Marija Mihaljević
- Dolina – Glavičice – Research of the tumulus cemetery from the end of the Late Bronze Age*
- 51** **Saša Kovačević**
- Archaeological research of Nova Bukovica – Sjenjak site during 2017*
- 54** **Juraj Belaj**
- First archaeological excavations of the Stari Grad site in Pakrac in 2017*

61 Marko Dizdar Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2017. godini	61 Marko Dizdar <i>Research results of the La Tène culture cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2017</i>
65 Tajana Sekelj Ivančan Nastavak istraživanja talioničke radionice i naselja na lokalitetu Hlebine – Velike Hlebine	65 Tajana Sekelj Ivančan <i>Continuation of excavation at the smelting workshop and settlement at the site of Hlebine – Velike Hlebine</i>
72 Saša Kovačević Arheološko istraživanje prapovijesnog lokaliteta Jalžabet – Bistričak u 2017. godini i Kamp Hrvatska projekta „Iron-Age-Danube“ INTERREG DTP	72 Saša Kovačević <i>Archaeological research of prehistoric Jalžabet – Bistričak site in 2017 and Camp Croatia of the project “Iron-Age-Danube” INTERREG DTP</i>
76 Saša Kovačević Arheološka istraživanja prapovijesnog lokaliteta Jalžabet – Carev jarek, sezona 2017.	76 Saša Kovačević <i>Archaeological research of prehistoric site Jalžabet – Carev jarek, season 2017</i>
<p>80 Branko Mušič
Tatjana Tkalčec
Barbara Horn
Igor Medarić
Petra Basar</p> <p>Geofizička istraživanja na arheološkome nalazištu Osijek Vojakovački – Mihalj u 2017. godini</p>	<p>80 Branko Mušič
Tatjana Tkalčec
Barbara Horn
Igor Medarić
Petra Basar</p> <p><i>Geophysical research at Osijek Vojakovački – Mihalj site in 2017</i></p>
88 Tatjana Tkalčec Nastavak arheološko-konzervatorskih radova na kuli burga Vrbovca u Klenovcu Humskom 2017. godine	88 Tatjana Tkalčec <i>Continuation of archaeological and conservation works on the keep of the Vrbovec Castle in Klenovec Humski in 2017</i>
92 Tatjana Tkalčec Sondažna arheološka istraživanja oko Kule Zrinski i Dvora Patačić u središnjem gradskom parku u Vrbovcu 2017. godine	92 Tatjana Tkalčec <i>Probe archaeological excavations around the Zrinski Tower and Patačić Palace in the central town park in Vrbovec in 2017</i>
<p>110 Juraj Belaj
Sebastijan Stingl</p> <p>Arheološka istraživanja crkve Sv. Martina u Prozorju 2017. godine</p>	<p>110 Juraj Belaj
Sebastijan Stingl</p> <p><i>Archaeological research of the St. Martin's Church in Prozorje in 2017</i></p>
<p>115 Ana Konestra
Enrico Cirelli
Bartul Šiljeg
Gaetano Benčić</p> <p>Istraživanje bedema, crkvenoga sklopa i kasnoantičkih pregradnji na lokalitetu Stancija Blek (Tar) u 2017. godini</p>	<p>115 Ana Konestra
Enrico Cirelli
Bartul Šiljeg
Gaetano Benčić</p> <p><i>Research of the fortifications, church complex and Late Antique re-adaptations on the Stancija Blek (Tar) site in 2017</i></p>

121 Ana Konestra
Fabian Welc
Anita Dugonjić
Paula Androić Gračanin
Nera Šegvić
Kamil Rabiega

Terenski pregledi, geofizička i sondažna istraživanja projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ u 2017. godini

121 Ana Konestra
Fabian Welc
Anita Dugonjić
Paula Androić Gračanin
Nera Šegvić
Kamil Rabiega

Field reconnaissance, geophysical survey and trial excavations within the project “Archaeological topography of the island of Rab” in 2017

127 Kristina Jelinčić Vučković
Emmanuel Botte

Arheološko istraživanje na lokalitetu Novo Selo Bunje na otoku Braču, 2017. godine

127 Kristina Jelinčić Vučković
Emmanuel Botte

Archaeological excavation on the Novo Selo Bunje site on the island of Brač, 2017

136 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić

Arheološka istraživanja rimske vile u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar), lipanj 2017. godine

136 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić

Archaeological research of a Roman villa in Soline Bay on the island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) in June 2017

Terenski pregledi

142 Ivan Valent
Siniša Krznar
Tatjana Tkalčec
Tajana Sekelj Ivančan

Terenski pregled koprivničke i đurđevačke Podravine

142 Ivan Valent
Siniša Krznar
Tatjana Tkalčec
Tajana Sekelj Ivančan

Field survey of the Koprivnica and Đurđevac part of the River Drava Basin

148 Ana Konestra
Vedrana Glavaš
Asja Tonc
Paula Androić Gračanin
Nera Šegvić

Kulturni krajolik Velebita – Terenski pregledi na području Podvelebitskoga primorja u 2017. godini

148 Ana Konestra
Vedrana Glavaš
Asja Tonc
Paula Androić Gračanin
Nera Šegvić

Cultural landscape of the Velebit – Field surveys of the Sub-Velebit coast in 2017

Eksperimentalna arheologija

154 Tajana Sekelj Ivančan

Eksperimentalno taljenje željezne rude i razgradnja korištene talioničke peći

Experimental Archaeology

154 Tajana Sekelj Ivančan

Experimental smelting of iron ore and dismantling of the utilized smelting furnace

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

162-173

Additional scientific activity of the Institute

162-173

Terenski pregledi

Field Surveys

1. Podravina
2. Podvelebitsko primorje
3. Rab – Lopar

Kulturni krajolik Velebita – Terenski pregledi na području Podvelebitskoga primorja u 2017. godini

Cultural landscape of the Velebit – Field surveys of the Sub-Velebit coast in 2017

Ana Konestra
Vedrana Glavaš
Asja Tonc
Paula Androić Gračanin
Nera Šegvić

Primljeno/Received: 03. 04. 2018.
Prihvaćeno/Accepted: 20. 04. 2018.

U sklopu projekta „Velebit – Kulturni krajolik Podvelebitske Like“ reambulirano je devet lokaliteta i nekoliko pozicija – potencijalnih arheoloških nalazišta – koji se nalaze na području između Senja i Karlobaga (Ličko-senjska županija), a kronološki se smještaju od prapovijesnih razdoblja do kasnoga srednjeg vijeka. Osim terenskih pregleda pojedini su lokaliteti snimljeni bespilotnom letjelicom sa svrhom izrade ortofotografskih snimaka i 3D modela. Dok su na nekim lokalitetima utvrđeni arheološki ostaci koji se spominju u literaturi, na drugima je zatečena često posve drukčija situacija, što opravdava opetovano reambuliranje ranije utvrđenih lokaliteta.

Ključne riječi: Podvelebitsko primorje, gradine, utvrde, krajobrazna arheologija
Keywords: Sub-Velebit coast, hillforts, fortifications, landscape archaeology

Tijekom jeseni 2017. godine Institut za arheologiju, u suradnji s Odjelom za arheologiju Sveučilišta u Zadru i vanjskim suradnicima, proveo je terenske preglede Podvelebitskoga primorja između Senja i Karlobaga.¹

Ukupno je pregledano devet lokaliteta i nekoliko položaja s pretpostavljenim arheološkim potencijalom. Na samim lokalitetima ponekad su izdvojene jedna ili više struktura, uglavnom ostaci zidova (suhozidne strukture ili konstrukcije od kamenja vezanog žbukom), ili pak kompleksi struktura (npr. manje suhozidne građevine i sl.) te su prikupljeni pokretni nalazi, mahom keramički, i uzorci (npr. žbuka). Osim klasične dokumentacije, svi su lokaliteti i strukture snimljeni GPS-om kako bi se koordinate mogle unijeti u GIS sustav.

Tijekom istraživanja provedeno je i zračno snima-

nje bespilotnom letjelicom pojedinih lokaliteta u svrhu dokumentiranja arhitektonskih ostataka. Snimke su osim za izradu ortofoto plana lokaliteta korištene i za izradu 3D modela koji omogućava bolje sagledavanje smještaja arhitekture u odnosu na prirodne i morfološke značajke položaja. Tako su dokumentirani lokaliteti Klis kod Lukova, Kuk kod Senja i Starigrad Senjski.

PRAPOVIJESNI I PROTOPOVIJESNI LOKALITETI

Iako je na izvjesnom broju lokaliteta zabilježeno višefazno naseljavanje, katkad vremenski udaljeno, ipak je većinu zatečenih struktura moguće raščlaniti u jasne kronološke podjele. Tako pra-/protopovijesnom horizontu pripada sedam reambuliranih lokaliteta, od kojih su neki poznati iz literature (Ljubić 1889; Brunšmid 1901; Glavičić A. 1966; 1984: 22–23; Forenbaher 1991; Glavičić M. 1996). Izuzev pećine Separovače, riječ je mahom o lokalitetima smještenima na uzvisinama odnosno na padinama obronaka uz samu morsku obalu, koje je moguće interpretirati kao gradine (Glavičić, Glavaš 2017: 119–120), iako su arheološki ostaci koji su na njima vidljivi u pojedinim slučajevima izrazito oskudni. Sondažno je, osim navedene Separovače, istražen jedino lokalitet Klačnica –

1 Terenski su pregledi provedeni u razdoblju od 16. listopada do 10. studenoga 2017., unutar projekta „Velebit – Kulturni krajolik Podvelebitske Like“ kojeg je Institut za arheologiju pokrenuo u suradnji s Konzervatorskim odjelom u Gospiću 2015. godine. Istraživanja su financirana u sklopu „Programa kulturnog razvitka za 2017. godinu“ Ministarstva kulture. U istraživanjima su sudjelovali dr. sc. A. Konestra (voditeljica), dr. sc. V. Glavaš (zamjenica voditeljice), dr. sc. A. Tonc, N. Šegvić, Msc. P. Androić Gračanin, mag. arheol. te Pio Dominis Peter, student arheologije pri Sveučilištu u Zadru. Zračno snimanje, obradu fotografija i izradu 3D modela provela je tvrtka Azimut d.o.o. iz Bribira.

Klaćenica – Klašnica.²

Ovom su prilikom, između ostalog, provjereni navodi i stanje ranije utvrđenih struktura na već poznatim lokalitetima. Primjerice, na položaju Klis, koji se nalazi sjeverno od naselja Lukovo iznad uvala Zala i Smiljevača, ubicirane su, s južne strane, na polovici padine koja se spušta prema moru, dvije suhozidne strukture (sl. 1). Riječ je o manjoj, suhozidno podzidanoj terasi, sa zapadne i južne strane omeđenoj većim kamenim blokovima koji zajedno tvore zaravnati plato. U neposrednoj okolini ovih struktura prikupljeno je više ulomaka grube keramike koju je moguće smjestiti u kasno brončano/rano željezno doba. Nije međutim utvrđen suhozidni bedem koji se spominje u literaturi (Glavičić A. 1966: 395; Ljubović 2002).

Određeno nepoklapanje podataka iz literature i stanja na terenu zabilježeno je i u slučaju lokaliteta Klaćenica – Klašnica – Klaćenica koji se proteže na dvije zaravni, blage padine sjeverno od uvala Zavrtnica i drage

Peršinac, a južno od Jablanca. Lokalitet gradinskog tipa s ubiciranim naseljem i nekropolom na ravnom poznat je iz literature (Ljubić 1889; Brunšmid 1901). Ondje su provedena i iskopavanja, a nalazi iz funerarnoga konteksta upućuje na dataciju u željezno doba. Vodeći se navodima spomenute starije literature, teško je locirati točnu poziciju spominjanih grobnih struktura, stoga one ovim terenskim pregledom nisu ni potvrđene. S druge strane, na zapadnom platou potvrđeno je postojanje suhozidnoga bedema u protezanju od više desetaka metara uz njegov sjeverozapadni rub, uz kojeg su mjestimice prikupljeni keramički nalazi. Na istočnom dijelu zapadnoga platoa utvrđen je i zid građen od lokalnog vapnenca povezanog vezivom, dok je na cijelom području prisutan niz suhozidnih struktura, danas urušenih, uz koje se veže srednjovjekovni i ranonovovjekovni materijal. Na jugozapadnom dijelu istoga platoa utvrđeno je postojanje manje četvrtaste građevine čiji su zidovi građeni od vapnenačkih blokova povezanih žbukom.

Sl. 1 Ortofoto snimak Klisa kod Lukova s ucrtanim utvrđenim strukturama i područjima rasprostiranja pokretnih nalaza (snimili i obradili: Azimut d.o.o., A. Konestra)

Fig. 1 Orthophoto of Klis near Lukovo with marked visible structures and finds' scatter areas (photo and drawing: Azimut Ltd., A. Konestra)

² Lokalitet se u literaturi i kartografiji obilježava različitim toponimima, a Brunšmid (1901) spominje i toponim Panos, kojeg moderna kartografija međutim locira na brijegu sjeverozapadno od naselja Jablanac (položaj je također rekognosciran, no nisu utvrđeni arheološki pokazatelji).

Nepodudarnost ranijih podataka i trenutne situacije ustanovljena je i prilikom reambulacije lokaliteta Glavičića iznad Lukova, također poznatog iz literature (Glavi-

Sl. 2 Glavičica iznad Lukova – pogled na vršni dio kose (snimila: A. Konestra)

Fig. 1 Glavičica above Lukovo – view of the top of the ridge (photo: A. Konestra)

čić A. 1984: 22–23). Naime, na južnoj strani ove uzvisine utvrđena je manja suhozidna struktura kružnog protezanja za koju nije moguće pretpostaviti dataciju ili funkciju, dok na preostalom dijelu uskoga platoa nisu utvrđeni nikakvi pokretni nalazi niti strukture, osim recentnoga suhozida koji se spušta strminom prema jugu. Isto tako, sama konfiguracija terena ne upućuje na mogućnost postojanja gradinskoga lokaliteta na ovom položaju (sl. 2). S obzirom da je jugozapadna padina Glavičice danas presječena cestom, ostaje manje vjerojatna mogućnost da se lokalitet smješta ispod ceste, na vrlo nepristupačnom, strmom terenu.

Južno od Ažić Lokve reambuliran je položaj gradine Gredine (Glavičić M. 1996; Glavičić, Glavaš 2017), gdje su zabilježeni tragovi rasutih suhozidnih struktura koje se protežu polukružno zatvarajući vrh brijega s istoka/jugoistoka, a u čijoj je okolini pronađeno vrlo malo ulomaka prapovijesne keramike. Sjeverozapadno od naselja Seline provjeren je položaj Brinovača (Glavičić M. 1996; Glavičić, Glavaš 2017) gdje je dokumentirano pet terasa i bedem. Sve strukture građene su u formi suhozida upotrebom većih neobrađenih kamenih blokova, a keramika je većinom prisutna na terasama 3 i 4. Prema analizi zračnih snimaka pregledan je i potencijalni lokalitet Kovači (Glavaš 2015), sjeverozapadno od Prizne gdje je utvrđeno postojanje rasute kamene strukture koja se proteže u kružnom obliku. Unutar toga prostora uočene su manje četvrtaste suhozidne strukture, no nisu utvrđeni pokretni nalazi koji bi mogli upućivati na dataciju ili funkciju ovih struktura.

Pećina Separovača još je jedan prapovijesni lokalitet poznat iz literature (Forenbaher 1991). Nalazi se podno južnih stijena duboke jaruge Vela Draga u Donjoj Kladi. S obzirom da su u pećini provedena i sonažna istraživanja, zatečena situacija u potpunosti odgovara situaciji opisanoj u literaturi te je na površini sedimentnoga sloja u pećini zabilježeno nekoliko ulomaka srednje i kasno

brončanodobne keramike.

Zahvaljujući izrađenim zračnim snimkama (sl. 4) i ponovnom obilasku lokaliteta Starigrad, na sjeverozapadnom platou podno Golubić-града uočeno je još nekoliko struktura vjerojatno antičke datacije. Navedeni je plato međutim omeđen suhozidnom strukturom, a s obzirom na nalaze, moguće je pretpostaviti kako se prapovijesno naselje dijelom protezalo na ovom području, posebno jer njegovi tragovi nisu utvrđeni na južnoj padini reambuliranoj 2015. godine (Lipovac Vrkljan et al. 2016).

ANTIČKI I KASNOANTIČKI LOKALITETI

Na već spomenutoj Klisi nedaleko Lukova uočene su i pravokutne strukture podignute od lokalnog kamena povezanog žbukom, a riječ je o nešto dužem i debljem zidu koji zatvara prostor s morske strane, unutar kojeg se smješta nekoliko zidanih struktura koje dijelom koriste i prirodnu stijenu za temeljenje. Zahvaljujući ortofoto snimci bilo je moguće pratiti ogradni zid i na području sjeverozapadno od reambulirane zone te sagledati cjeloviti sklop (sl. 1). Na temelju pokretnih nalaza i samoga položaja te konfiguracije lokaliteta moguće je pretpostaviti kako se radi o kasnoantičkoj priobalnoj fortifikaciji čiji je unutarnji raster raščlanjen na nekoliko manjih četvrtastih struktura. Gradina u Prizni također se kronološki smješta u kasnoantičko razdoblje, iako bi pojedini nalazi mogli upućivati i na njezino korištenje u prapovijesnim razdobljima (Forenbaher 2013). Tijekom reambulacije ipak nisu utvrđeni nalazi koji bi upućivali na srednjovjekovno razdoblje uz koje pojedini autori povezuju neke od struktura (Glavičić A. 1966: 398–399; Tomićić 1990; 1993). Sve zatečene zidane strukture dokumentirane su (sl. 3), no s obzirom na bujnu vegetaciju koja ih dijelom prekriva, nemoguće ih je sagledati u cijelosti, a jedino se pojedine suhozidne strukture izdvajaju kao tragovi recentnijeg

Sl. 3 Gradina kod Prizne – ortofoto s ucrtanim utvrđenim strukturama (podloga: geoportal.dgu.hr; obradila: A. Konestra)

Fig. 3 Hillfort near Prizna – orthophoto with marked visible structures (image: geoportal.dgu.hr; drawing: A. Konestra)

Sl. 4 Ortofotografija Starigrada Senjskog (snimili i obradili: Azimut d.o.o., A. Konestra)

Fig. 4 Orthophoto of Starigrad Senjski (photo and drawing: Azimut Ltd., A. Konestra)

korištenja prostora u poljoprivredne svrhe.

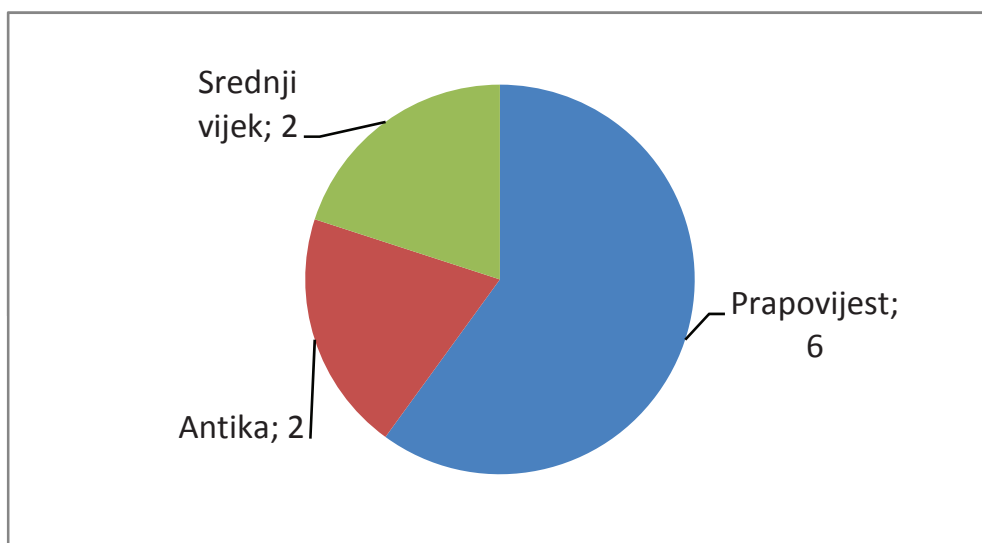
OSTALI REAMBULIRANI POLOŽAJI

Osim navedenih lokaliteta reambulirani su još i položaji Lukovo – Njivine u dnu uvale Lukovo te uzvisina Kalvarija smještena ponad njih. U oba slučaju nisu utvrđeni pokretni nalazi ili strukture koji bi upućivali na arheološki potencijal.

Pregledani su i pojedini položaji koje presjeca međaški zid iznad Stinice/Jablanca kao i položaj Jablanac – Panos (sjeverozapadno od naselja) te položaj Kaštela u Jablancu (Brunšmid 1901: 60; Glavičić A. 1966: 397) koji je u drugoj polovici 20. st. ugrađen u hotel Ablana.

ZAKLJUČAK

Kao i tijekom prethodnih terenskih pregleda i u kampanji 2017. godine utvrđeni su neki dosad manje poznati lokaliteti te su provjereni navodi iz literature, koji vrlo često ne odgovaraju stanju koje je zatečeno na terenu. Interpretacija potonjeg dvojaka je, obzirom da je upitno u kojoj je mjeri krajolik modificiran u posljednjih stotinjak godina odnosno jesu li arheološki pokazatelji mogli biti potpuno anulirani uslijed prirodnoga ili ljudskog utjecaja. Također, s obzirom da su lokacijski podaci iz literature uglavnom oskudni, a neki toponimi nisu registrirani na modernoj kartografiji, pojedine je lokalitete vrlo teško pronaći u prostoru. Ipak, terenskim je pregledom utvrđena i dokumentirana trenutna situacija na devet lokaliteta iz različitih razdoblja (sl. 5) i nekoliko položaja, te su znatno obogaćene spoznaje o njihovoj artikulaciji i pokretnim nalazima.

Sl. 5 Preliminarna kronološka slika evidentiranih i rekonosciranih lokaliteta i pozicija s jasnim kronološkim pokazateljima – ubrojeno sve registrirane faze (izradila: A. Konestra)

Fig. 5 Preliminary chronology of identified and surveyed sites and positions with strong chronological indicators – all recognized phases have been included. Prehistory – blue, Antiquity – red; Middle Ages – green (made by: A. Konestra)

Literatura

- Brunšmid, J. 1901, Groblje bronsanoga doba na Klačenci kod Jablanca, *Vjesnik Hrvatskog Arheološkog društva*, n.s. Vol. V, 53–62.
- Forenbaher, S. 1991, Tragovi brončanodobnog služenja pećinom Separovačom kod Donje Klade, *Senjski zbornik*, Vol. 18, 217–225.
- Forenbaher, S. 2013, Pretpovijesni tragovi proizvodnje soli u Podvelebitskom primorju, *Senjski zbornik*, Vol. 40, 179–194.
- Glavaš, V. 2015, Romanizacija autohtonih civitates na prostoru sjevernog i srednjeg Velebita, doktorska disertacija, Sveučilište u Zadru.
- Glavičić, A. 1966, Arheološki nalazi iz Senja i okolice (I), *Senjski zbornik*, Vol. II, 383–420.
- Glavičić, A. 1984, Arheološki nalazi iz Senja i okolice (VI.), *Senjski zbornik*, Vol. 10–11, 7–28.
- Glavičić, M. 1996, Civitas – municipium Lopsica, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Razdvo povijesnih znanosti*, Vol. 35 (22), 45–70.
- Glavičić, M., Glavaš, V. 2017, Naseljenost sjevernog i srednjeg Velebita u prapovijesti i antici, *Senjski zbornik*, Vol. 44, 117–128.
- Lipovac Vrkljan, G., Tonc, A., Glavaš, V., Konestra, A., Molak Župan, Ž. 2016, Rezultati terenskih pregleda na području podvelebitskog Primorja i neposrednog zaleđa, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. XII, 196–200.
- Ljubić, Š. 1889, Crtime iz moga putovanja po južnoj strani gornje Krajine ili gospičko-otočke pukovnije, *Viestnik hrvatskoga arheološkoga društva*, st.s. Vol. XI, 104–109.
- Ljubović, B. 2002, Lukovački kraj u prapovijesti, antici i ranom srednjem vijeku, in: *Lukovo kroz povijest, Zbornik radova i inventarna*

knjiga Zavičajne zbirke, Giaconi H. et al. (eds.), Gradski muzej Senj, 3–22.

Tomičić, Ž. 1990, Materijalni tragovi ranobizantskog vojnog graditeljstva u Velebitskom podgorju, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s. Vol. XXIII, 139–162.

Tomičić, Ž. 1993, Tragovi ranobizantskog vojnog graditeljstva na sjevernom hrvatskom primorju, in: *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije*, Zbornik Pedagoškog fakulteta Rijeka (posebno izdanje), Kudiš N., Vicelja M. (eds.), Pedagoški fakultet u Rijeci, Rijeka, 91–96.

Summary

Within the project “Velebit – Cultural landscape of Sub-Velebit Lika” nine sites and several positions with archaeological indicators have been surveyed. The sites are located in the area between Senj and Karlobag (Lika–Senj County) while their chronologies stretch from Prehistory to the late Middle Ages. Apart from reconnaissance, several sites have been surveyed with a drone, enabling the creation of orthophoto plans and 3D models. The results of this year’s campaign allowed checking the data known from bibliography and, on several sites the current situation does not match previously published data, underlining the utility of such surveys.